

מוסר אביך פסקה ח'

למוד היראה ומדרגת האדם - בשמחה ובטוב-לבב

מכלל לימוד היראה הוא להבין בעצמו מה הם הדברים הגורמים לו שיכבד עליו ענין היראה.

ראשית העבודה היא שתהיה בשמחה ובטוב-לב. נראה ששני דברים הם: השמחה בפני עצמה, וטוב לבב בפני עצמו; ויש אפשרות לשמחה בלא טוב-לבב והיא אינה רצויה, ויש מקום לטוב-לבב בלא שמחה:

- והנה, הרבה ראו בספרים חיוב העבודה התורה והתפלה בשמחה, וכפו עצמם לעשות בשמחה, אבל לא ראו בשכלם להשתלם מעט מעט עד שתהיה ראויה עליהם השמחה בתורה ובתפלה ובכל עניני עבודת השם ית'. אם כן, אע"פ שנכנס בלב רוח שמחה, אבל אין לבו טוב עליו, שאינו חפץ בשמחה זו באמת, ואינה נוחה לו, רק שהיא חובה עליו.

- ואפשר להיות שייטב לבבו בעבודה, כי יכיר שראוי לעבוד לאדון כל ית', וגם שהוא ראוי לעבוד כאשר הוא יציר כפיו וחננו דעה והשכל לעבדו, אבל לא יכיר שהעבודה היא דבר גדול למעלה ממדרגתו בעצם, ועם זה הוא נאות לו.

ועל דבר שהוא למעלה ממדרגתו בעצם, ועם זה הוא יפה וטוב לו, ודאי שראוי הוא לשמח, כמו שישמח בבא אליו דבר טוב מיוחד, שכיון שלא היה לו זה הטוב, הרי מעלתו לא הגיעה לזה, וכיון שנתחדש לו הטוב שלמעלה ממדרגתו הוא שמח, אך אחר שכבר זכה אל הטוב ההוא כבר מדרגתו עלתה לזה הטוב, ואין כאן מקום שמחה. אם כן, כאשר יהיה לנו דבר שתמיד הוא למעלה ממדרגתנו והוא טוב לנו, אז ראויה לה השמחה התמידית עם כל יושנה, וזהו ענין ([רש"י על דברים כו#פסוק טז](#)): (בכל יום יהיו בעיניך חדשים). "אך מצד שהשמחה תורגש גם בחומר, הטביע הבורא ית' שיתחדשו ידיעות חדשות, ויהיה דרך השמחה ככל ענין שמחה חמרית גם כן. אבל כשיתעלה החומר, תהיה תמידית השמחה עם תמידיות ההשגה השלמה לגמרי.

על כל פנים, **השמחה** באה מצד הידיעה בעילוי ערך העבודה, שהיא למעלה ממדרגתו הרבה, **וטוב-לבב** - מצד הידיעה שראוי לו לעבוד, בידיעתו אהבתו של האדון ברוך הוא ליצוריו וכפרט לעם קרובו, כי השמחה במה שתהיה הרבה יותר ממדרגתו לא ייטב בה לבו.

ולפי זה, שני לימודים הם:

- א' - רוממות ערך כל העבודה, שהרי היא מקרבת ממש את האדם ליצורו ית';
- ולמוד שני - מעלת נפשו ורוחניותה מצד ענינה, שאע"פ שנטנפה בכל גלולי החומר ח"ו, מכל מקום ([סנהדרין מד](#)): (אסא דקאי ביני חילפי אסא שמיה ואסא קרו ליה), "והיא עומדת בזהרה מצד עצמה, ובידיעת דבר זה עצמו היא מתטהרת באמת, כי הוא ענף גדול מענפי תשובה מאהבה.

וראוי לסדר הלימודים שיהיו סדורים ומבוררים אצלו ושנונים בפיו ולבבו.